

ประชุมวิชาการ ทันตสาธารณสุขแห่งชาติ ครั้งที่ ๗ ฟันดี เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี Healthy Teeth for Quality of Life

๒๑-๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

ดูแลใส่ใจ เพื่อผู้สูงวัยฟันดี ในชมรมผู้สูงอายุ ตำบลบ้านหาร อำเภอบางกล่ำ

ทพ.ญ.สีชาต กิตติธรากร
โรงพยาบาลบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

📌 ความสำคัญของงาน

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เช่นเดียวกับ พื้นที่อำเภอบางกล่ำ ซึ่งมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 17.8 ของประชากรทั้งหมด จากผลสำรวจสถานะทันตสุขภาพของประชาชน อำเภอบางกล่ำ ในปี 2562 พบว่า ผู้สูงอายุมีปัญหาสุขภาพช่องปาก เนื่องจาก มีค่าเฉลี่ยจำนวนฟันแท้ที่ใช้งานได้ เพียง 9.74 ซี่/คน ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยจำนวนฟันแท้ใช้งานได้ ระดับประเทศ และ จังหวัดสงขลา และพบว่าผู้สูงอายุมีพฤติกรรม การทำความสะอาดช่องปากไม่เหมาะสม โดยมีการแปรงฟันก่อนนอน เพียงร้อยละ 31.8 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ของจังหวัดสงขลา

กลุ่มงานทันตกรรม โรงพยาบาลบางกล่ำ ร่วมกับภาคีเครือข่ายจึงมีแนวคิดที่จะพัฒนา กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพช่องปากในชมรมผู้สูงอายุ โดยกำหนดให้ ตำบลบ้านหารเป็นพื้นที่นำร่องในดำเนินกิจกรรม

📌 วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้สูงอายุ ได้รับความรู้ในการดูแลสุขภาพช่องปาก
2. เพื่อให้ผู้สูงอายุ ได้รับการฝึกทักษะในการทำมาสะอาดช่องปาก และสามารถทำความสะอาดช่องปากของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อให้ผู้สูงอายุจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพช่องปากแก่สมาชิกในชุมชน
4. เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับบริการทันตกรรม

😊 การดำเนินงาน (ปี 2563-2564)

1. ประชุมเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อชี้แจงการดำเนินงาน
2. อบรมให้ความรู้ผู้สูงอายุ เรื่องการดูแลสุขภาพช่องปากและการทำความสะอาดช่องปาก
3. ฝึกทักษะการแปรงฟัน และ การทำความสะอาดฟันเทียม เป็นกลุ่มย่อย แจกสมุดบันทึกการทำความสะอาดช่องปาก เพื่อติดตามพฤติกรรมแปรงฟันที่บ้าน และ ประเมินประสิทธิภาพการแปรงฟันหลังการฝึกปฏิบัติ 1 เดือน โดยการเยี่ยมผ่านคราบลินทรี
4. ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุจัดกิจกรรม ให้ทันตสุขศึกษา แก่สมาชิกในชุมชน ดังนี้
 - 4.1 กิจกรรมให้ทันตสุขศึกษา แก่เยาวชนในงานวันเด็ก ประจำปี 2563
 - 4.2 กิจกรรมประดิษฐ์แบบจำลองฟัน และแปรงสีฟัน จากวัสดุเหลือใช้ เพื่อนำไปเป็นสื่อประกอบการสอนแปรงฟันแก่ เด็กนักเรียน ในโรงเรียนบ้านหาร
 - 4.3 กิจกรรมเยี่ยมบ้าน และ ให้ทันตสุขศึกษา แก่ผู้สูงอายุติดเตียงร่วมกับทีมสหวิชาชีพ
 - 4.4 เข้าร่วมกิจกรรมประกวดผู้สูงอายุฟันดี จังหวัดสงขลาประจำปี 2563 ได้รับรางวัลชนะเลิศ (ช่วงอายุ 70-80 ปี)
 - 4.5 กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการดูแลสุขภาพช่องปาก กับชมรมผู้สูงอายุ ที่มาศึกษาดูงานจากต่างพื้นที่
 - 4.6 ให้ทันตสุขศึกษา ผ่านเสียงตามสาย ของเทศบาลตำบลบ้านหาร ทุกวันศุกร์ เวลา 9.00 - 9.30 น โดยใช้คลิปเสียงของตัวแทนชมรมผู้สูงอายุ
5. จัดช่องทางในการเข้ารับบริการทันตกรรม ผ่านระบบนัดทางไลน์กลุ่ม โดย อสม. เป็นผู้นัดหมาย
6. ให้บริการตรวจสุขภาพช่องปากและบริการทันตกรรมในคลินิกทันตกรรม รพสต.บ้านหาร
7. ประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมในภาพรวม

📌 ผลการประเมิน

ตัวชี้วัด	เป้าหมาย (ร้อยละ)	ผลการดำเนินงาน ปี 63 (ร้อยละ) (n = 87 คน)	ผลผลการดำเนินงาน ปี 64 (ตค.-มี.ค.) (ร้อยละ) (n = 32 คน)
ผู้สูงอายุได้รับความรู้ในการดูแลสุขภาพช่องปาก	90	96.5	100
ผู้สูงอายุได้รับการฝึกทักษะการทำมาสะอาดช่องปาก	80	80.4	100
ผู้สูงอายุสามารถแปรงฟันได้อย่างมีประสิทธิภาพ	80	รอการประเมิน	93.7
ผู้สูงอายุจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ไปสู่สมาชิกในชุมชน	1 กิจกรรม	5 กิจกรรม	1 กิจกรรม
ผู้สูงอายุได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก หรือ บริการทันตกรรม	80	ตรวจ 96.5 บริการทันตกรรม 53.5	ตรวจ 100 /บริการทันตกรรม 25
ผู้สูงอายุพึงพอใจในภาพรวมของกิจกรรม (ระดับมาก)	90	94	100

📌 การพัฒนาต่อยอด

1. สร้างแกนนำชมรมผู้สูงอายุด้านการส่งเสริมสุขภาพช่องปาก
2. ส่งเสริมให้แกนนำเข้ามามีส่วนรวม และเป็นแบบอย่าง ในการขยายผลการดำเนินกิจกรรม ไปชมรมผู้สูงอายุอื่นๆ ในอำเภอบางกล่ำ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ชัดเจนและยั่งยืนต่อไป

